

Në pajtim me nenin 55 alinea 1 në Ligjin për organizimin dhe punën e organeve të administratës shtërore (" Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 58/ 00, 44/ 02, 82/08, 167/10 dhe 51/11 dhe " Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut " 96/19 dhe 110/19), si dhe në bazë të nenit 22 dhe nenit Ligjit për arsim të mesëm (" Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 44/1995, 24/1996, 34/1996, 35/1997, 82/1999, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 33/2010, 116/2010, 156/2010, 18/2011, 42/2011, 51/2011, 6/2012, 100/2012, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 135/2014, 10/2015, 98/2015, 145/2015, 30/2016, 127/2016, 67/2017 dhe 64/18) Ministri për Arsimit dhe Shkencë solli programin e shkurtuar për lëndën Arsim Qytetarë për vitin IV (katër në arsimin e mesëm profesional katërvjeçarë (profesionet ekonomike, tregtare dhe juridike) për vitin shkollorë 2020/2021

PROGRAM I SHKURTUAR
MËSIMORË

ARSIM QYTETARË

VITI IV - katërt (ekonomi juridik tregtidr.

Arsimi i mesëm
profesional katërvjeçarë-
(ekonomi,juridik,tregtarë)

1. Hyrje

Programi i shkurtuar mësimorë për lëndën mësimore Arsim Qytetare për vitin IV- të në arsimin e mesëm profesional katërvjeçarë (drejtimi ekonomik, juridik dhe tregtare) është i bazuar në qëllimet / rezultatet e mësimi të parapara në programin mësimorë për lëndën mësimore i cili realizohet në mënyrë të rregullt në pajtim me planin e miratuar mësimorë.

Me programin mësimorë përcaktohen tema të caktuara dhe njësi mësimore të cilat duhet të realizohen për 145 ditë me ç'rast respektohet fondi i planifikuar i orëve i përcaktuar në programin e rregullt , respektivisht 2 orë në javë ose 58 orë gjithsejt.

Mësimdhënësi gjatë planifikimit dhe realizimit të njësive mësimore nga programi i shkurtuar bazohet në qëllimet / rezultatet nga mësimi, nocionet e përcaktuara, metodat dhe aktivitetet e parashtruara në programin e rregullt mësimorë

2. Pasqyrë e temave dhe njësive mësimore

TEMA I : DEMOKRACIA (14 ORË)

Njësitet mësimore:

1. Vlerat demokratike (liria, përgjegjësia, drejtësia, barazia, ligjshmëria)
2. Shteti demokratik, suvereniteti, pushteti
3. Pushteti dhe ndarja e pushteteve
4. Sundimi i së drejtës dhe shteti i së drejtës
5. Partneriteti qytetarë: koncepti dhe elementet
6. Informimi në shoqëri demokratike
7. Roli i medias në demokraci (llojlloshmëria, liria, pavarësia, përgjegjësia, saktësia e informacionit)

TEMA II : QYTETARIA DHE TË DREJTAT QYTETARE (11 ORË)

Njësitet mësimore:

1. Të drejtat e njeriut: nocioni, kuptimi shoqëror, origjina dhe zhvillimi i idesë së të drejtave të njeriut
2. Dimensioni ndërkombëtar i të drejtave të njeriut
3. Të drejtat dhe liritë personale
4. Të drejtat dhe liritë politike
5. Të drejtat dhe liritë shoqërore, ekonomike dhe kulturore
6. Të drejtat e njeriut në Republikën e Maqedonisë së Veriut

TEMA III : SHOQRIA QYTETARE - NDRYSHIMET DHE SFIDAT (8 ORË))

Njësitet mësimore:

1. Politika demografike
2. Plakja e popullsisë, papunësia, pasuria kundrejt varfërisë
3. Lëvizjet e reja shoqërore (lëvizjet e grave, feministe, mjedisore, paqësore)

4.	Veprimtari humanitare
----	-----------------------

TEMA IV : KONFLIKTET DHE NDIKIMI I TYRE NË SHOQRINË QYTEATRE (9 ORË)

Njësitë mësimore:

1.	Konflikti sociale
2.	Konfliktet në shoqëri dhe konfliktet ndër-shoqërore
3.	Dhuna dhe jo-dhuna, terrorizmi dhe antiterrorizmi
4.	Menaxhimi i konfliktit
5.	Paqë dhe toleranca

TEMA V : GLOBALIZIMI I SHOQËRIVE (10 ORË)
--

Njësitë mësimore:

1.	Evropa dhe integrimi i saj (Bashkimi Evropian)
2.	Institucionet e Bashkimit Evropian
3.	Liria, drejtësia dhe siguria në Bashkimin Evropian
4.	Vlerat evropiane dhe identiteti evropian
5.	Integrimi i Republikës së Maqedonisë Veriore në Bashkimin Evropian

TEMA VI : ZGJEDHJET DHE E DREJTA E VOTIMIT (6 ORË)

Njësitë mësimore:

1.	Zgjedhjet janë baza e demokracisë (Rëndësia dhe funksioni i demokracisë)
2.	Sistemet zgjedhore dhe llojet e zgjedhjeve
3.	E drejta e votimit (përmes së cilës shprehet sovraniteti i popullit)

3. Rekomandimet didaktike

Për realizimin e programit të shkurtuar mësimorë për lëndën mësimore arsim qytetarë për vitin IV-të, në arsimin e mesëm profesional katërvjeçarë (drejtimi ekonomi, juridik, tregti) piknisja bazë është programi i rregullt mësimorë (qëllimet e lëndës për periudhën zhvillimore, qëllimet mësimore në vitin I-rë, qëllimet konkrete, nocionet, aktivitetet e propozuara dhe metodat dhe rezultatet nga mësimi) dhe është adekuate me karakteristikat zhvillimore të nxënësve në arsimin fillorë nëntëvjeçarë, ndërsa elementet didaktike të cilat janë karakteristike për mësimin në shkollën e mesme bashkëkohore dhe janë në pajtim me aftësitë psikofizike të nxënësve.

Mësimdhënësit e Arsimit qytetar planifikimin dhe përgatitjen e tyre duhet t'i zhvillojnë duke u bazuar në qëllimet dhe rezultatet e të nxënësve të temave dhe përmbajtjes mësimore të dhëna në programin e shkurtuar dhe shkurtuar me një zgjedhje të përshtatshme të metodave dhe aktiviteteve në procesin e mësimdhënies. Planifikimi përfshin detyra që duhet të kryhen në një kohë të caktuar për të arritur qëllimet e përcaktuara dhe rezultatet e të nxënësve, por gjithashtu mënyra për të kontrolluar dhe vlerësuar rezultatet e arritura. Planifikimi shmang spontanitetin në procesin arsimor, ndërkohë pika fillestare për përgatitjen e planifikimit është reflektimi.

Specifika e lëndës në mësimdhënien shkollë jep detyrën thelbësore në programin e shkurtuar, dhe ajo është të aftësojë nxënësit të zbatojnë njohuritë, të ndërtojnë qëndrimet, interesat dhe mendimet e tyre që do të kontribuojnë për të qenë aktivë, për të pasuruar pjesëmarrjen aktive të tyre dhe më pas ta promovojnë shoqërinë civile si qytetarë të rritur.

Programi i shkurtuar i lëndës arsim qytetar mund të zbatohet me sukses në mësimdhënien shkollë duke aplikuar metoda dhe aktivitete për të inkurajuar të mësuarit në thellësi duke kuptuar dhe arsyetuar, bashkëpunim, punë në grupe, si dhe me kërkime të pavarura dhe zbulimin e njohurive. Mësimdhënësit e arsimit qytetar duhet të kontribuojnë në krijimin e një klime demokratike shkollë, përmes aktiviteteve kërkimore, punëtorive të projekteve, nxënësit të shprehin mendimin e tyre, të pranojnë vlerat, të edukohen në frymën e bashkëpunimit, humanizmit, empatisë, komunikimit jo të dhunshëm, mosdiskriminimit dhe respektimit të diversiteteve.

4. Normativi për kuadrin mësimorë

Programi i shkurtuar e realizon mësimdhënësi përputhje me normativin e dhënë në programin e rregullt mësimor.

Programi i shkurtuar mësimorë për lëndën Arsim qytetare për vitin IV-të, në arsimin e mesëm profesional katërvjeçrë (drejtimi ekonomi, tregti,juridik) e miratoi :

Ministri për Arsim dhe Shkencë

Milla Carovska
